

Alcoholwet

Wijziging(en) op nader te bepalen datum(s); laatste bekendgemaakt in 2021. Zie het [overzicht van wijzigingen](#).

Geraadpleegd op 03-06-2024. Gebruikte datum 'geldig op' 01-04-2024.

Geldend van 01-04-2024 t/m heden

Origineel opschrift en aanhef

Wet van 7 oktober 1964, tot regeling van de uitoefening van de bedrijven en de werkzaamheid, waarin of in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt verstrekt

Wij JULIANA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Drankwet (*Stb.* 1931, 476) en de voor de horecabedrijven en het slijtersbedrijf geldende vestigingsregelingen te vervangen door een nieuwe wet, welke ten aanzien van het verstrekken van alcoholhoudende drank zowel uit sociaal-hygiënisch als uit sociaal-economisch oogpunt regelen stelt;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

§ 1. Begripsbepalingen

Artikel 1

1 Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder:

– Onze Minister: Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;

– horecabedrijf: de activiteit in ieder geval bestaande uit het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse;

– slijtersbedrijf: de activiteit bestaande uit het bedrijfsmatig of anders dan om niet aan particulieren verstrekken van sterke drank voor gebruik elders dan ter plaatse, al dan niet gepaard gaande met het bedrijfsmatig of anders dan om niet aan particulieren verstrekken van zwak-alcoholhoudende en alcoholvrije drank voor gebruik elders dan ter plaatse of met het bedrijfsmatig verrichten van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen andere handelingen;

– lokaliteit: een besloten ruimte, onderdeel uitmakend van een inrichting;

– horecalokaliteit: een van een afsluitbare toegang voorziene lokaliteit, onderdeel uitmakend van een inrichting waarin het horecabedrijf wordt uitgeoefend, in ieder geval bestemd voor het verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse;

– slijtlokaliteit: een van een afsluitbare toegang voorziene lokaliteit, onderdeel uitmakend van of samenvallend met een inrichting waarin het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend, in ieder geval bestemd voor het verstrekken van sterke drank voor gebruik elders dan ter plaatse;

– inrichting: de lokaliteiten waarin het slijtersbedrijf of het horecabedrijf wordt uitgeoefend, met de daarbij behorende terrassen voor zover die terrassen in ieder geval bestemd zijn voor het verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse, welke lokaliteiten al dan niet onderdeel uitmaken van een andere besloten ruimte;

– leidinggevende:

1°. de natuurlijke persoon of de bestuurders van een rechtspersoon of hun gevolmachtigden, voor wiens rekening en risico het horecabedrijf of het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend;

2°. de natuurlijke persoon, die algemene leiding geeft aan een onderneming, waarin het horecabedrijf of het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend in een of meer inrichtingen;

– wijn: de categorieën alcoholhoudende dranken als opgesomd in Bijlage IV van Verordening (EG) 479/2008;

– sterke drank: de drank, die bij een temperatuur van twintig graden Celsius voor vijftien of meer volumenprocenten uit alcohol bestaat, met uitzondering van wijn;

– alcoholhoudende drank: de drank die bij een temperatuur van twintig graden Celsius voor meer dan een half volumepercent uit alcohol bestaat;

– zwak-alcoholhoudende drank: alcoholhoudende drank, met uitzondering van sterke drank;

– paracommerciële rechtspersoon: een rechtspersoon niet zijnde een naamloze vennootschap of besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, die zich naast activiteiten van recreatieve, sportieve, sociaal-culturele, educatieve, levensbeschouwelijke of godsdienstige aard richt op de exploitatie in eigen beheer van een horecabedrijf;

– barvrijwilliger: de natuurlijke persoon die, niet in dienstverband, alcoholhoudende drank verstrekt in een horecalokaliteit in beheer bij een paracommerciële rechtspersoon;

– bezoeker: een ieder die zich in een inrichting bevindt, met uitzondering van:

- 1°. leidinggevend;
- 2°. personen die dienst doen in de inrichting;
- 3°. personen wier aanwezigheid in de inrichting wegens dringende redenen noodzakelijk is;

– vergunninghouder: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon aan wie de vergunning, bedoeld in artikel 3, is verleend;

– bijlage: bijlage bedoeld in artikel 44b, eerste lid;

– partijen-cateringbedrijf: de activiteit bestaande uit het met dienstverlening gepaard gaande bedrijfsmatig verstrekken van gerechten en dranken voor gebruik bij besloten partijen op een door een opdrachtgever te bepalen plaats, die slechts incidenteel beschikbaar is voor dergelijke partijen;

– verkoop op afstand: een verkoopovereenkomst:

- a. tussen degene die bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank verkoopt en een particulier;
- b. die zich beiden in Nederland bevinden;
- c. die wordt gesloten in het kader van een georganiseerd systeem voor verkoop op afstand zonder gelijktijdige persoonlijke aanwezigheid van degene die bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank verkoopt en de particulier tot en met het moment van het sluiten van de verkoopovereenkomst;
- d. waarbij tot en met het moment van sluiten van de verkoopovereenkomst uitsluitend gebruik wordt gemaakt van een of meer middelen voor communicatie op afstand; en
- e. waarbij geen sprake is van de uitoefening van het partijen-cateringbedrijf;

– neringruimte: ruimte binnen een gebouw welke ruimte in gebruik is voor een van de hierna te noemen activiteiten:

- 1°. het uitoefenen van de kleinhandel of de zelfbedieningsgroothandel;
- 2°. het bedrijfsmatig aan particulieren verkopen van goederen in het kader van een openbare verkoping, als bedoeld in artikel 1 van de Wet ambtelijk toezicht bij openbare verkopingen;
- 3°. het bedrijfsmatig aanbieden van diensten;
- 4°. het bedrijfsmatig verhuren van goederen;
- 5°. het in het openbaar bedrijfsmatig opkopen van goederen;

– besloten ruimte: een ruimte die omsloten is door scheidingsconstructies;

– ketenpartijen: de partijen, met uitzondering van de verkoper, die in het kader van verkoop op afstand bedrijfsmatig alcoholhoudende drank onder zich hebben en een bijdrage leveren aan de aflevering van die alcoholhoudende drank.

- 2. Onder een inrichting wordt niet verstaan een vervoermiddel voor het rondtrekkend uitoefenen van een bedrijf.
- 3. Deze wet is, met uitzondering van de artikelen 20, 21, 24, derde lid, 45 en 45a niet van toepassing op:
 - a. vervoermiddelen die bestemd zijn voor het vervoer van personen, tijdens hun gebruik als zodanig;

- b. legerplaatsen en lokaliteiten, aan het militair gezag onderworpen, gedurende de tijd dat deze uitsluitend voor militaire doeleinden worden gebruikt;
- c. op luchtvaartterreinen opengesteld voor verkeer van en naar landen buiten de Europese Unie gelegen winkels in het gebied dat uitsluitend toegankelijk is voor personen die in het bezit zijn van een geldig reisbiljet of een daartoe afgegeven persoonsgebonden kaart.

§ 2. Algemene bepalingen

Artikel 2

- 1 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de volksgezondheid regels worden gesteld met betrekking tot de inhoud van reclame voor alcoholhoudende drank, de doelgroepen waarop zodanige reclame is gericht, alsmede de tijd en wijze waarop en de plaats waar reclame wordt gemaakt. Deze regels kunnen verboden, beperkingen van en voorschriften ten aanzien van reclameuitingen bevatten. In de maatregel wordt een overgangsregeling getroffen ten aanzien van reclameuitingen die reeds waren geopenbaard op het tijdstip van inwerkingtreding van die maatregel.
- 2 Het is verboden voor alcoholhoudende drank reclame te maken, welke niet voldoet aan de krachtens het eerste lid gestelde regels.
- 3 Het in het tweede lid genoemde verbod geldt niet ten aanzien van reclameuitingen voor alcoholhoudende drank, waarin met betrekking tot die drank slechts aanduidingen voorkomen betreffende merk, soort en prijs alsmede de plaats waar die drank wordt verstrekt.
- 4 Een krachtens het eerste lid vastgestelde algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan acht weken na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt onverwijld mededeling gedaan aan de beide kamers der Staten-Generaal.

Artikel 2a

- 1 Het is verboden om bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank aan te bieden of te verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van een maand of korter lager is dan 75% van de prijs die in het betreffende verkooppunt gewoonlijk wordt gevraagd.
- 2 Het is verboden om bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank aan te bieden of te verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse waarbij de indruk wordt gewekt dat de prijs lager is dan 75% van de prijs die gewoonlijk wordt gevraagd.

Artikel 3

- 1 Het is verboden zonder daartoe strekkende vergunning van de burgemeester het horecabedrijf of slijtersbedrijf uit te oefenen.
- 2 Met toepassing van artikel 28, eerste lid, laatste zinsnede, van de Dienstenwet is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing op de aanvraag van een vergunning als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 3a

[Vervallen per 01-11-2000]

Artikel 3b

[Vervallen per 01-11-2000]

Artikel 3c

[Vervallen per 01-11-2000]

Artikel 4

- 1 Bij gemeentelijke verordening worden ter voorkoming van oneerlijke mededinging regels gesteld waaraan paracommerciële rechtspersonen zich te houden hebben bij de verstrekking van alcoholhoudende drank.
- 2 Bij zodanige verordening is het de gemeente toegestaan rekening te houden met de aard van de paracommerciële rechtspersoon.
- 3 De in het eerste lid bedoelde regels hebben in elk geval betrekking op de volgende onderwerpen:
 - a. de tijden gedurende welke in de betrokken inrichting alcoholhoudende drank mag worden verstrekt;
 - b. in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen;
 - c. in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn op personen die niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de betreffende rechtspersoon betrokken zijn.
- 4 De burgemeester kan met het oog op bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard voor een aaneengesloten periode van ten hoogste twaalf dagen ontheffing verlenen van de bij of krachtens dit artikel gestelde regels.
- 5 De ontheffing, of een afschrift daarvan, is in de inrichting aanwezig.
- 6 Met toepassing van artikel 28, eerste lid, laatste zinsnede, van de Dienstenwet is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing op een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in het vierde lid.

Artikel 5

[Vervallen per 01-01-2013]

Artikel 5a

[Vervallen per 01-11-2000]

Artikel 6

Op de voorbereiding van een beslissing tot verlening van een vergunning op grond van artikel 3 voor het horecabedrijf aan een paracommerciële rechtspersoon is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 7

- 1 Een vergunning is vereist voor iedere inrichting.
- 2 Geen vergunning wordt verleend voor het uitoefenen van het horecabedrijf of slijtersbedrijf anders dan in een inrichting.
- 3 Indien een terras onderdeel is van een inrichting, die onderdeel uitmaakt van een winkel wordt slechts een vergunning ten aanzien van het terras verleend, indien dit onmiddellijk aansluit aan een horecalokaleiteit. Voor de overige terrassen wordt slechts vergunning verleend, indien zij in de onmiddellijke nabijheid van een horecalokaleiteit zijn gelegen.

Artikel 8

- 1 Leidinggevend van het horecabedrijf en het slijtersbedrijf voldoen aan de volgende eisen:
 - a. zij hebben de leeftijd van eenentwintig jaar bereikt;
 - b. zij zijn niet in enig opzicht van slecht levensgedrag;
 - c. zij mogen niet onder curatele staan.
- 2 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden naast de in het eerste lid gestelde eisen andere eisen ten aanzien van het zedelijk gedrag van leidinggevend gesteld en kan de in dat lid, onder b, gestelde eis nader worden omschreven.
- 3 Leidinggevend beschikken tevens over voldoende kennis en inzicht met betrekking tot sociale hygiëne en zijn ingeschreven in het Register sociale hygiëne, genoemd in artikel 11c.
- 4 De in het derde lid gestelde eis geldt niet voor leidinggevend voor wier rekening en risico het horecabedrijf of het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend, indien die leidinggevend geen bemoeienis hebben met de bedrijfsvoering of de exploitatie van het horecabedrijf of het slijtersbedrijf waarvoor vergunning wordt gevraagd of is verkregen en de vergunninghouder dit in een schriftelijke verklaring bevestigt.
- 5 Indien een paracommerciële rechtspersoon het horecabedrijf uitoefent, voldoen ten minste twee leidinggevend aan de bij of krachtens dit artikel gestelde eisen.
- 6 Het eerste lid, onderdeel a, en het derde lid zijn tevens van toepassing op personen die onmiddellijk leidinggeven aan een horecabedrijf of slijtersbedrijf.

Artikel 9

- 1 Het bestuur van een paracommerciële rechtspersoon stelt voor het verkrijgen van een vergunning tot uitoefening van het horecabedrijf een reglement vast dat waarborgt dat de verstrekking van alcoholhoudende drank in de inrichting vanuit het oogpunt van sociale hygiëne op verantwoorde wijze geschiedt.
- 2 In het reglement wordt vastgelegd:
 - a. welke kwalificatienormen worden gesteld aan de voorlichtingsinstructie op het gebied van sociale hygiëne die barvrijwilligers krijgen om te kunnen voldoen aan de eis gesteld in artikel 24, tweede lid onder c;
 - b. de wijze waarop door of namens het bestuur wordt toegezien op de naleving van het reglement.
- 3 De paracommerciële rechtspersoon houdt een registratie bij van de barvrijwilligers die de in het tweede lid bedoelde voorlichtingsinstructie hebben gekregen. Deze registratie of een afschrift daarvan is in de inrichting aanwezig.
- 4 Het reglement of een afschrift daarvan, is in de inrichting aanwezig.
- 5 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inhoud van het reglement.

Artikel 10

- 1 Een slijtlokaliteit staat niet rechtstreeks in verbinding met een neringruimte.
- 2 Een inrichting waarin het horecabedrijf wordt uitgeoefend, heeft ten minste één horecalokaleiteit met een vloeroppervlakte van ten minste 35 m². De burgemeester kan besluiten af te wijken van de eerste zin, indien er sprake is van een lokaleiteit die is gevestigd in een rijksmonument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet.
- 3 Een inrichting waarin het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend heeft ten minste één slijtlokaliteit met een vloeroppervlakte van ten minste 15 m².
- 4 Bij ministeriële regeling worden eisen gesteld aan de minimale verbinderuimte tussen een slijtlokaliteit en een neringruimte.

- 5 De bij of krachtens dit artikel gestelde eisen gelden in aanvulling op hetgeen is geregeld bij of krachtens artikel 4.3, eerste lid, van de Omgevingswet.

Artikel 11

Een krachtens artikel 3 verleende vergunning geldt ten aanzien van het verstrekken van alcoholhoudende drank niet voor andere gedeelten van de openbare weg dan die, waar dat verstrekken door de burgemeester uitdrukkelijk is toegestaan.

§ 2a. De Landelijke commissie sociale hygiëne

Artikel 11a

- 1 Er is een Landelijke commissie sociale hygiëne.
- 2 De Landelijke commissie sociale hygiëne is gevestigd in een door Onze Minister aangewezen plaats.

Artikel 11b

- 1 De Landelijke commissie sociale hygiëne bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf leden.
- 2 De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar. Herbenoeming kan eenmaal plaatsvinden voor een periode van vier jaar.
- 3 De Landelijke commissie sociale hygiëne stelt een bestuursreglement vast en maakt deze openbaar.

Artikel 11c

- 1 De Landelijke commissie sociale hygiëne heeft tot taak:
 - a. het erkennen van diploma's op grond van de bijbehorende eindtermen als bewijsstuk;
 - b. het inschrijven van personen in het Register sociale hygiëne en het afgeven van de Verklaring kennis en inzicht sociale hygiëne aan die personen;
 - c. het voor eenieder raadpleegbaar maken van het Register sociale hygiëne op basis van achternaam, voorletters en geboortedatum.
- 2 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen extra taken aan de Landelijke commissie sociale hygiëne worden opgedragen voor zover die noodzakelijk zijn voor het waarborgen van voldoende kennis en inzicht met betrekking tot sociale hygiëne bij leidinggevenden.
- 3 De Landelijke commissie sociale hygiëne is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens waaronder het burgerservicenummer, bedoeld in artikel 1, onder b, van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer, voor zover dit voor de uitvoering van haar taken noodzakelijk is.

Artikel 11d

- 1 Een diploma wordt slechts erkend als bewijsstuk indien de onderwijsinstelling die het diploma afgeeft, waarborgt dat degene die het diploma ontvangt, beschikt over voldoende kennis en inzicht met betrekking tot sociale hygiëne.
- 2 Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald wat in elk geval onder sociale hygiëne wordt verstaan en kunnen andere voorwaarden worden gesteld aan de erkenning van diploma's als bewijsstuk.
- 3 Een erkenning van een diploma als bewijsstuk geldt voor een periode van vijf jaar.
- 4 Indien de onderwijsinstelling die het diploma afgeeft niet langer voldoet aan het bepaalde bij of krachtens het eerste en tweede lid, kan de erkenning van het diploma als bewijsstuk worden ingetrokken.

Artikel 11e

- 1 Inschrijving in het Register sociale hygiëne vindt slechts plaats indien de in te schrijven persoon:
 - a. beschikt over een diploma welke door de Landelijke commissie sociale hygiëne als bewijsstuk is erkend;
 - b. beschikt over een bewijsstuk dat is verkregen in een andere lidstaat van de Europese Unie dan wel een staat, niet zijnde een lidstaat van de Europese Unie, die partij is bij een daartoe strekkend of mede daartoe strekkend verdrag dat Nederland bindt, welk bewijsstuk een beroepsniveau waarborgt dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau dat met de erkende diploma's bedoeld in artikel 11c, onder a, wordt nagestreefd; of
 - c. voldoet aan artikel 19 van Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU 2005, L 255).
- 2 Op zijn verzoek wordt een ingeschreven persoon uit het Register sociale hygiëne uitgeschreven.

Artikel 11f

- 1 De Landelijke commissie sociale hygiëne brengt de kosten die samenhangen met het erkennen van een diploma als bewijsstuk, het inschrijven in het Register sociale hygiëne en het afgeven van een Verklaring kennis en inzicht sociale hygiëne ten laste van de aanvrager.
- 2 De bedragen ter vergoeding van de kosten worden bij ministeriële regeling vastgesteld.

§ 3. Bijzondere bepalingen

Artikel 12

- 1 Het is verboden alcoholhoudende drank te verstrekken voor gebruik ter plaatse anders dan in een in de vergunning vermelde horecalokaliteit of anders dan op een in de vergunning vermeld terras, tenzij het betreft het vanuit zodanige lokaliteit afleveren van alcoholhoudende drank op bestelling in hotelkamers ingericht voor nachtverblijf of het verstrekken van alcoholhoudende drank door het in dergelijke hotelkamers beschikbaar te stellen.
- 2 Het is verboden sterke drank te verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse anders dan in een slijtlokaliteit die in de vergunning is vermeld.

Artikel 13

- 1 Het is verboden in een horecalokaliteit of op een terras alcoholhoudende drank te verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse.
- 2 Het is verboden in een slijtlokaliteit alcoholhoudende drank te verstrekken voor gebruik ter plaatse, tenzij het betreft verstrekking om niet door een persoon die in die slijtlokaliteit dienst pleegt te doen en die verstrekking tot doel heeft een klant die daarom verzoekt een alcoholhoudende drank die in dat slijtersbedrijf verkrijgbaar is te laten proeven.

Artikel 14

- 1 Het is verboden een slijtlokaliteit gelijktijdig in gebruik te hebben voor het verrichten van andere bedrijfsactiviteiten dan die welke tot het slijtersbedrijf behoren dan wel toe te laten dat daarin zodanige activiteiten worden uitgeoefend.
- 2 Het is verboden een horecalokaliteit of een terras tevens in gebruik te hebben voor het uitoefenen van de kleinhandel of zelfbedieningsgroothandel of het uitoefenen van een van de in het derde lid genoemde activiteiten, dan wel toe te laten dat daarin zodanige handel wordt of zodanige activiteiten worden uitgeoefend, tenzij het betreft de verkoop van etenswaren die voor consumptie gereed zijn.
- 3 De in het tweede lid bedoelde activiteiten zijn:
 - a. het bedrijfsmatig aan particulieren verkopen van goederen in het kader van een openbare verkoping, als bedoeld in artikel 1 van de Wet ambtelijk toezicht bij openbare verkopingen;
 - b. het bedrijfsmatig aanbieden van diensten, uitgezonderd diensten van recreatieve en culturele aard;
 - c. het bedrijfsmatig verhuren van goederen;
 - d. het in het openbaar bedrijfsmatig opkopen van goederen.
- 4 Onder diensten van recreatieve aard als bedoeld in het derde lid, onder b, wordt niet verstaan het aanbieden van kansspelen, met uitzondering van dit aanbod in inrichtingen als bedoeld in artikel 27g, tweede lid, van de Wet op de kansspelen en het aanwezig hebben van speelautomaten als bedoeld in Titel Va van de Wet op de kansspelen.

Artikel 14a

Het is verboden om bij het aanbieden en verstrekken van sterke drank in het kader van verkoop op afstand in de rechtmatige uitoefening van het slijtersbedrijf, gelijktijdig andere bedrijfsactiviteiten dan die welke tot het slijtersbedrijf behoren uit te oefenen.

Artikel 15

Het is verboden de kleinhandel, met uitzondering van de kleinhandel in condooms en damesverband, of de zelfbedieningsgroothandel of een in artikel 14, derde lid, genoemde activiteit, uit te oefenen in een lokaliteit behorende tot een inrichting waarin het horecabedrijf wordt uitgeoefend, indien het publiek uitsluitend toegang heeft tot die lokaliteit door een lokaliteit te betreden waar alcoholhoudende drank aanwezig is.

Artikel 15a

[Vervallen per 01-11-2000]

Artikel 16

Het is degene, die bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank verstrekt, verboden daartoe automaten, waaruit de afnemers zelfstandig zodanige drank kunnen betrekken aanwezig te hebben, tenzij deze zich bevinden in hotelkamers, ingericht voor nachtverblijf, welke deel uitmaken van een inrichting waarin het horecabedrijf rechtmatig wordt uitgeoefend.

Artikel 17

Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse aan particulieren te verstrekken of af te leveren anders dan in een gesloten verpakking, die niet zonder kenbare beschadiging kan worden geopend.

Artikel 17a

[Vervallen per 01-11-2000]

Artikel 18

- 1 Het is verboden in de uitoefening van een ander bedrijf dan het slijtersbedrijf zwak-alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse aan particulieren te verstrekken.
- 2 Het in het eerste lid vervatte verbod geldt niet ten aanzien van het verstrekken in:

- a. een winkel waarin in overwegende mate levensmiddelen of tabak en aanverwante artikelen of uitsluitend zwak-alcoholhoudende dranken al dan niet tezamen met alcoholvrije dranken worden verkocht;
 - b. een warenhuis met een levensmiddelenafdeling met een vloeroppervlakte van ten minste 15 m² waarop een gevarieerd assortiment aan verpakte en onverpakte eetwaren wordt verkocht;
 - c. een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin hoofdzakelijk gereede eetwaren voor gebruik ter plaatse en elders dan ter plaatse plegen te worden verkocht, niet zijnde een horecalokaliteit.
- 3 Zwak-alcoholhoudende dranken zijn in de gevallen bedoeld in het tweede lid, zodanig in de besloten ruimte geplaatst, dat deze dranken voor het publiek duidelijk te onderscheiden zijn van alcoholvrije dranken. Alcoholvrije alternatieven voor bier en wijn behoeven niet te worden onderscheiden van zwak-alcoholhoudende dranken.

Artikel 19

- 1 Het is verboden, anders dan in de rechtmatige uitoefening van verkoop op afstand door een slijtersbedrijf of in de uitoefening van het partijen-cateringbedrijf gelegenheid te bieden tot het doen van bestellingen voor sterke drank en sterke drank op bestelling af te leveren of te doen afleveren aan huizen van particulieren.
- 2 Het is verboden gelegenheid te bieden tot het doen van bestellingen voor zwak-alcoholhoudende drank en zwak-alcoholhoudende drank op bestelling af te leveren of te doen afleveren aan huizen van particulieren:
 - a. anders dan in het kader van de rechtmatige uitoefening van verkoop op afstand vanuit:
 - 1. een niet voor publiek toegankelijke besloten ruimte, waarin overeenkomstige bestellingen plegen te worden aanvaard, niet zijnde een horecalokaliteit;
 - 2. een ruimte als bedoeld in artikel 18, tweede lid;
 - 3. een inrichting waarin het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend;
 - b. anders dan in de uitoefening van het partijen-cateringbedrijf vanuit een niet voor publiek toegankelijke besloten ruimte waar vanuit het partijen-cateringbedrijf wordt uitgeoefend.

Artikel 19a

[Vervallen per 01-07-2021]

Artikel 20

- 1 Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Onder verstrekken als bedoeld in de eerste volzin wordt eveneens begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, welke drank echter kennelijk bestemd is voor een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.
- 2 De vaststelling, bedoeld in het eerste lid:
 - a. geschiedt aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen andere wijze;
 - b. blijft achterwege, indien het een persoon betreft die onmiskenbaar de vereiste leeftijd heeft bereikt.
- 3 Bij de voor het publiek bestemde toegang tot een horecalokaliteit, een slijtlokaliteit, een ruimte als bedoeld in artikel 18, tweede lid, of een vervoermiddel waarin bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank wordt verstrekt, dient duidelijk zichtbaar en goed leesbaar te worden aangegeven welke leeftijdsgrens of leeftijdsgrenzen gelden. Bij regeling van Onze Minister kunnen daaromtrent nadere regels worden gesteld of modellen worden vastgesteld.
- 4 Het is verboden in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit of op een terras de aanwezigheid toe te laten van een persoon die in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen verkeert.
- 5 Het is verboden in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen dienst te doen in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit.

Artikel 20a

- 1 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden eisen gesteld aan verkoop op afstand van alcoholhoudende drank. Deze eisen hebben in elk geval betrekking op:
 - a. het hanteren van een leeftijdsverificatiesysteem op het moment van aankoop;
 - b. het beschikken over en hanteren van een werkwijze waarmee wordt gewaarborgd dat de alcoholhoudende drank slechts wordt afgeleverd op het adres van de geadresseerde of bij een distributiepunt en dat de leeftijd van de persoon aan wie de alcoholhoudende drank wordt afgeleverd, wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 20, tweede lid.

- 2 Bij algemene maatregel van bestuur kan het ketenpartijen worden verboden om te handelen in strijd met de geborgde werkwijze van de verkoper van alcoholhoudende drank waarvoor zij in het kader van verkoop op afstand alcoholhoudende drank vervoeren en afleveren.
- 3 Het is verboden alcoholhoudende drank te koop aan te bieden of te verstrekken in het kader van verkoop op afstand indien niet is voldaan aan het bepaalde krachtens het eerste lid.
- 4 Het is verboden om in het kader van verkoop op afstand van alcoholhoudende drank een verkoopovereenkomst te sluiten met een persoon van wie door middel van het leeftijdsverificatiesysteem als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt.
- 5 De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd.
- 6 De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Artikel 21

Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken, indien redelijkerwijs moet worden vermoed, dat dit tot verstoring van de openbare orde, veiligheid of zedelijkheid zal leiden.

Artikel 22

- 1 Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken:
 - a. op plaatsen waar brandstof voor middelen van vervoer aan particulieren wordt verstrekt en in winkels die aan een benzinestation zijn verbonden;
 - b. in winkels die verbonden zijn aan een inrichting waarin het horecabedrijf wordt uitgeoefend gelegen langs een krachtens de Wegenverkeerswet 1994 als autoweg aangeduide weg;
 - c. in ruimten gelegen langs een krachtens de Wegenverkeerswet 1994 als autosnelweg aangeduide weg, tenzij het betreft het verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse in een horecalokaliteit of op een in de onmiddellijke nabijheid van een horecalokaliteit gelegen terras, en in die inrichting hoofdzakelijk warme maaltijden voor directe consumptie ter plaatse worden verstrekt.
- 2 Bij algemene maatregel van bestuur kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank worden verboden:
 - a. in stadions of bij die maatregel aangewezen delen daarvan, in gebruik bij organisaties van betaald voetbal, gedurende de tijd dat zij in verband met wedstrijden van betaald voetbal voor het publiek geopend zijn;
 - b. in gebouwen of in die maatregel aangewezen delen daarvan, die in gebruik zijn bij instellingen op het terrein van de gezondheidszorg en het onderwijs en in zwembaden.
- 3 Een krachtens het tweede lid vastgestelde algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan acht weken na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt onverwijld mededeling gedaan aan de beide kamers der Staten-Generaal.

Artikel 23

[Vervallen per 01-01-2013]

Artikel 24

- 1 Het is verboden een horecalokaliteit of een slijtlokaliteit voor het publiek geopend te houden indien in de inrichting niet aanwezig is:
 - a. een leidinggevende of een persoon aangewezen krachtens artikel 30b die vermeld staat op het aanhangsel bij de vergunning, bedoeld in artikel 29, tweede lid, met betrekking tot die inrichting of een andere vergunning van dezelfde vergunninghouder of
 - b. een persoon wiens bijschrijving op grond van artikel 30a, eerste lid, is gevraagd, mits de ontvangst van die aanvraag is bevestigd, zolang nog niet op die aanvraag is beslist of
 - c. een onmiddellijk leidinggevende als bedoeld in artikel 8, zesde lid.
- 2 In afwijking van het eerste lid is het een paracommerciële rechtspersoon verboden een horecalokaliteit, gedurende de tijd dat daar alcoholhoudende drank wordt verstrekt, geopend te houden, indien in de inrichting niet aanwezig is:
 - a. een leidinggevende die vermeld staat op het aanhangsel bij de vergunning, bedoeld in artikel 29, tweede lid, met betrekking tot die inrichting of een andere vergunning van dezelfde vergunninghouder of
 - b. een persoon wiens bijschrijving op grond van artikel 30a, eerste lid, is gevraagd, mits de ontvangst van die aanvraag is bevestigd, zolang nog niet op die aanvraag is beslist of
 - c. een barvrijwilliger die een voorlichtingsinstructie als bedoeld in artikel 9, tweede lid, heeft gekregen.

- 3 Het is verboden in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit, gedurende de tijd dat daarin dranken worden verstrekt, personen jonger dan 16 jaar dienst te laten doen.
- 4 Indien dit voor de naleving van artikel 20, eerste en tweede lid, noodzakelijk is, kan bij algemene maatregel van bestuur de leeftijd, genoemd in het derde lid, op 18 jaar worden gesteld, met dien verstande dat zulks alsdan niet geldt voor personen die alcoholhoudende drank verstrekken in het kader van een in de maatregel aan te geven beroepsopleiding.
- 5 Het derde lid en, indien van toepassing de algemene maatregel van bestuur krachtens het vierde lid, zijn niet van toepassing op personen die de in die leden genoemde leeftijd nog niet hebben bereikt en die alcoholhoudende drank verstrekken in het kader van onderwijs als bedoeld in:
- a. artikel 2.26, tweede lid, onderdelen f, h, i en j, van de Wet voortgezet onderwijs 2020;
 - b. artikel 2.27, tweede lid, onderdelen f, h, i en j, van de Wet voortgezet onderwijs 2020;
 - c. artikel 2.29 van de Wet voortgezet onderwijs 2020;
 - d. artikel 2.102 van de Wet voortgezet onderwijs 2020;
 - e. artikel 2.103 van de Wet voortgezet onderwijs 2020;
 - f. artikel 2.107a van de Wet voortgezet onderwijs 2020, in samenhang met de artikelen 2.26, tweede lid, onderdelen f, h, i, en j, en 2.27, tweede lid, onderdelen f, h, i, en j, van die wet;
 - g. artikel 2.107l van de Wet voortgezet onderwijs 2020 in samenhang met artikel 2.26, tweede lid, onderdelen f, h, i, en j, van die wet;
 - h. artikel 14a van de Wet op de expertisecentra in samenhang met de artikelen 2.26, tweede lid, onderdelen f, h, i, en j, en 2.27, tweede lid, onderdelen f, h, i, en j, van de Wet voortgezet onderwijs 2020; en
 - i. artikel 14c van de Wet op de expertisecentra.
- 6 Het eerste lid, onder c, is niet van toepassing op een horecalokaliteit of slijtlokaliteit behorend bij een horecabedrijf of slijtersbedrijf aangewezen krachtens artikel 30b.

Artikel 25

- 1 Het is degene die, anders dan in de rechtmatige uitoefening van het slijtersbedrijf of horecabedrijf, een ruimte voor het publiek geopend houdt, verboden:
- a. in die ruimte alcoholhoudende drank aanwezig te hebben, tenzij dit geschiedt ten dienste van het rechtmatig in die ruimte bedrijfsmatig of anders dan om niet aan particulieren verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse, mits deze drank zich bevindt in een verpakking die voldoet aan de bij artikel 17 gestelde eis;
 - b. in de voor het publiek niet toegankelijke delen van die ruimte alcoholhoudende drank in voorraad te hebben, tenzij het betreft:
- 1°. het in voorraad hebben van zwak-alcoholhoudende drank ten dienste van het in de rechtmatige uitoefening van een ander bedrijf dan het slijtersbedrijf bedrijfsmatig aan particulieren verstrekken van deze drank voor gebruik elders dan ter plaatse, mits deze drank zich bevindt in een verpakking die voldoet aan de bij artikel 17 gestelde eis;
 - 2°. het in voorraad hebben van alcoholhoudende drank ten dienste van het uitoefenen van een bedrijf, waarin waren uit onder meer alcoholhoudende drank plegen te worden vervaardigd;
 - 3°. het in voorraad hebben van alcoholhoudende drank ten dienste van het uitoefenen van een distributiepunt bedoeld voor verkoop op afstand.
- 2 Het is degene die, anders dan in de rechtmatige uitoefening van het horecabedrijf, een ruimte voor publiek geopend houdt, verboden toe te laten dat in die ruimte alcoholhoudende drank wordt genuttigd. Dit verbod geldt niet, indien er sprake is van een uitzondering als bedoeld in de artikelen 13, tweede lid, of 25e.
- 3 Het is degene die een vervoermiddel gebruikt voor het rondtrekkend uitoefenen van de kleinhandel verboden daarin, daarop of daaraan alcoholhoudende drank aanwezig te hebben, tenzij het betreft een vervoermiddel dat wordt gebruikt voor:
- a. het rechtmatig aan particulieren afleveren van alcoholhoudende drank op bestelling;
 - b. het binnen het vervoermiddel verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank in het kader van het rondtrekkend uitoefenen van de kleinhandel overwegend bestaand uit de handel in een gevarieerd assortiment levensmiddelen en kruideniersartikelen.

§ 3a. Gemeentelijke verordenende bevoegdheid

Artikel 25a

- 1 Bij gemeentelijke verordening kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank in inrichtingen worden verboden of aan beperkingen worden onderworpen.
- 2 Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat:
- a. het verbod slechts geldt voor inrichtingen van een bij die verordening aangewezen aard, in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente of voor een bij die verordening aangewezen tijdsruimte;

- b. de burgemeester volgens bij die verordening te stellen regels voorschriften aan een vergunning als bedoeld in artikel 3 kan verbinden en de vergunning kan beperken tot het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank.
- 3 Onverminderd artikel 10, tweede en derde lid, kunnen bij gemeentelijke verordening als bedoeld in het eerste lid, aanvullend aan hetgeen is geregeld bij of krachtens artikel 4.3, eerste lid, van de Omgevingswet eisen worden gesteld aan de minimumvloeroppervlakte van een slijtlokaliteit of horecalokaliteit.

Artikel 25b

- 1 Bij gemeentelijke verordening kan worden verboden dat in horecalokaliteiten en op terrassen bezoekers worden toegelaten beneden een bij die verordening te bepalen leeftijd welke echter niet hoger mag zijn dan 21 jaar.
- 2 Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat:
- a. het verbod slechts geldt voor horecalokaliteiten en terrassen van een bij die verordening aangewezen aard, in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente of voor een bij die verordening aangewezen tijdsruimte;
- b. de leeftijd van degene die wenst te worden toegelaten, wordt vastgesteld op de in artikel 20, tweede lid, bedoelde wijze.

Artikel 25c

- 1 Bij gemeentelijke verordening kan het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank in of vanuit locaties als bedoeld in artikel 18, tweede lid, of artikel 19, tweede lid, onder a, worden verboden of aan beperkingen worden onderworpen. Een dergelijk verbod of beperking heeft slechts betrekking op een beperkte tijdsruimte.
- 2 Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat het verbod slechts geldt in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente.

Artikel 25d

- 1 Bij gemeentelijke verordening kan ter bescherming van de volksgezondheid of in het belang van de openbare orde worden verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende dranken te verstrekken voor gebruik ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van 24 uur of korter lager is dan 60% van de prijs die in de betreffende horecalokaliteit of op het betreffende terras gewoonlijk wordt gevraagd.
- 2 Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat het verbod slechts geldt voor aanbiedingen en verstrekkingen van een bij die verordening aangewezen aard of in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente.

Artikel 25e

Bij gemeentelijke verordening kan met inachtneming van artikel 3, eerste lid, van de Winkeltijdenwet vrijstelling worden verleend van het in artikel 3, eerste lid, ten aanzien van het horecabedrijf vervatte verbod en het in artikel 14, eerste lid, vervatte verbod ten behoeve van proeverijen in slijtlokaliteiten buiten de dagen en tijden dat de slijtlokaliteiten regulier zijn opengesteld. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld waaraan een proeverij moet voldoen.

Artikel 25f

- 1 Bij gemeentelijke verordening kan, in geval van ernstige aantasting van de openbare orde, de leefomgeving of de volksgezondheid, een gebied worden aangewezen als alcoholoverlastgebied.
- 2 Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat in dit aangewezen alcoholoverlastgebied:
- a. het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank in of vanuit locaties als bedoeld in artikel 18, tweede lid, of artikel 19, tweede lid, onder a, wordt verboden of aan beperkingen worden onderworpen;
- b. in aanvulling op artikel 27, gronden gelden waarop de burgemeester een vergunning, als bedoeld in artikel 3, kan weigeren; of
- c. verboden of beperkingen kunnen worden opgelegd als bedoeld in de artikelen 25a, 25b, en 25d.

Artikel 25g

- 1 Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat op vervoermiddelen die bestemd zijn voor het vervoer van personen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank wordt verstrekt, een medewerker aanwezig is die voldoet aan de eis gesteld in artikel 8, derde lid.
- 2 Bij zodanige verordening kan worden bepaald dat deze verplichting slechts geldt voor vervoermiddelen van bij die verordening aangewezen aard, in bij die verordening aangewezen delen van de gemeente of voor een bij die verordening aangewezen tijdsruimte.
- 3 De burgemeester doet een melding aan Onze Minister als een zodanige verordening is vastgesteld.

§ 4. Vergunningen

Artikel 26

- 1 Een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 3 wordt gesteld op een formulier of een elektronische informatiedrager, die bij regeling van Onze Minister worden vastgesteld.
- 2 De gemeenteraad kan bij verordening een formulier vaststellen met aanvullende vragen, voor zover hij gebruik maakt van zijn bevoegdheid om:
 - a. in een verordening op grond van artikel 4 rekening te houden met de aard van de paracommerciële rechtspersoon;
 - b. aan een vergunning voorschriften of beperkingen te verbinden op grond van artikel 25a;
 - c. in een verordening op grond van artikel 25b rekening te houden met de aard van de horecalokaliteiten of terrassen.
- 3 Bij regeling van Onze Minister kunnen ten aanzien van het formulier, bedoeld in het tweede lid, nadere regels worden gesteld.

Artikel 27

- 1 Een vergunning wordt geweigerd indien:
 - a. niet wordt voldaan aan de ingevolge de artikelen 8 tot en met 10 geldende eisen;
 - b. redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat de feitelijke toestand niet met het in de aanvraag vermelde in overeenstemming zal zijn;
 - c. artikel 7, tweede lid, artikel 31, vierde lid, en artikel 32, tweede lid, zich tegen de verlening van de gevraagde vergunning verzet;
 - d. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat een of meer van de bij of krachtens de artikelen 2 en 13 tot en met 24 gestelde verboden zal worden overtreden of dat in strijd zal worden gehandeld met aan de vergunning verbonden beperkingen of voorschriften;
 - e. niet wordt voldaan aan het bepaalde krachtens artikel 25a, derde lid.
- 2 Een vergunning ten aanzien van een inrichting, waarvan de vergunning op grond van artikel 31, eerste lid, onder c, is ingetrokken, kan gedurende een bij die intrekking vastgestelde termijn van ten hoogste vijf jaar worden geweigerd.
- 3 Een vergunning kan worden geweigerd in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.
- 4 Voordat toepassing wordt gegeven aan het derde lid, kan het Bureau bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, bedoeld in artikel 8 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, om een advies als bedoeld in artikel 9 van die wet worden gevraagd.

Artikel 28

Een vergunning wordt verleend, indien geen der in artikel 27 bedoelde weigeringsgronden aanwezig is.

Artikel 29

- 1 De burgemeester vermeldt in een vergunning:
 - a. de vergunninghouder;
 - b. tot welke bedrijfsuitoefening de vergunning strekt;
 - c. de plaats waar de inrichting zich bevindt;
 - d. de situering en de oppervlakten van de horeca- of slijtlokaliteiten en terrassen;
 - e. de voorschriften of beperkingen welke aan de vergunning zijn verbonden.
- 2 De burgemeester vermeldt in een aanhangsel bij de vergunning de leidinggegenden en indien van toepassing de personen aangewezen krachtens artikel 30b. Ten aanzien van een leidinggevende bij wie sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 8, vierde lid, maakt de burgemeester daaromtrent een aantekening.
- 3 De vergunning en het daarbij behorende aanhangsel, of afschriften daarvan, en in voorkomende gevallen een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 30a, eerste lid, en de ontvangstbevestiging, bedoeld in artikel 30a, vierde lid, of een afschrift daarvan, zijn in de inrichting aanwezig.
- 4 De vergunning en het aanhangsel worden gesteld op een formulier dat bij regeling van Onze Minister wordt vastgesteld.

Artikel 30

Indien een inrichting een zodanige verandering ondergaat dat zij niet langer in overeenstemming is met de in de vergunning gegeven omschrijving, is de vergunninghouder verplicht bedoelde wijziging binnen één maand bij de burgemeester te melden. De burgemeester verstrekt, indien nog aan de ten aanzien van de inrichting gestelde eisen wordt voldaan, een gewijzigde vergunning, waarin de ingevolge artikel 29 vereiste omschrijving is aangepast aan de nieuwe situatie.

Artikel 30a

- 1 Een vergunninghouder meldt aan de burgemeester zijn wens:
 - a. een persoon als leidinggevende te laten bijschrijven;

- b. de aantekening door te laten halen dat een leidinggevende geen bemoeienis heeft met de bedrijfsvoering of de exploitatie van het horecabedrijf of slijtersbedrijf.
- 2 Deze melding geldt als aanvraag tot wijziging van het aanhangsel.
- 3 De aanvraag wordt gesteld op een formulier of een elektronische informatiedrager, die bij regeling van Onze Minister worden vastgesteld.
- 4 De burgemeester bevestigt onverwijld schriftelijk of elektronisch de ontvangst van de aanvraag.
- 5 De burgemeester weigert de wijziging van het aanhangsel:
- a. indien de persoon bedoeld in het eerste lid, niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 8, eerste tot en met vijfde lid gestelde eisen;
- b. in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.
- 6 Alvorens te beslissen op een aanvraag tot wijziging van het aanhangsel kan het Bureau bevordering integriteitsbeoordelingen, bedoeld in artikel 8 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen, door het openbaar bestuur om een advies als bedoeld in artikel 9 van die wet worden gevraagd.

Artikel 30b

- 1 Artikel 30a is van overeenkomstige toepassing op een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie van personen die werkzaam zijn in bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën van horecabedrijven of slijtersbedrijven.
- 2 De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Artikel 31

- 1 Een vergunning wordt door de burgemeester ingetrokken, indien:
 - a. de te harer verkrijging verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen, als bij de beoordeling daarvan de juiste omstandigheden volledig bekend waren geweest;
 - b. niet langer wordt voldaan aan de bij of krachtens artikelen 8 en 10 geldende eisen;
 - c. zich in de betrokken inrichting feiten hebben voorgedaan, die de vrees wettigen, dat het van kracht blijven der vergunning gevaar zou opleveren voor de openbare orde, veiligheid of zedelijkheid;
 - d. de vergunninghouder in de in de artikelen 30 en 30a, eerste lid, bedoelde gevallen geen melding als in die artikelen bedoeld heeft gedaan.
- 2 Een vergunning kan door de burgemeester worden ingetrokken indien de vergunninghouder de bij of krachtens deze wet gestelde regels, dan wel de aan een vergunning of ontheffing verbonden voorschriften en beperkingen, niet nakomt.
- 3 Een vergunning kan voorts door de burgemeester worden ingetrokken, indien:
 - a. er sprake is van het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Voordat daaraan toepassing wordt gegeven, kan het Bureau bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, bedoeld in artikel 8 van voornoemde wet, om een advies als bedoeld in artikel 9 van die wet worden gevraagd;
 - b. een vergunninghouder in een periode van twee jaar ten minste drie maal op grond van artikel 30a, eerste lid, om bijschrijving van een persoon op het aanhangsel bij de vergunning heeft verzocht en de burgemeester die wijziging van het aanhangsel ten minste driemaal heeft geweigerd op grond van artikel 30a, vijfde lid.
- 4 Indien een vergunning is ingetrokken omdat is gehandeld in strijd met de voorschriften en beperkingen verbonden aan de vergunning, bedoeld in artikel 4 of 25a, wordt de bevoegdheid om aan de betrokken rechtspersoon een nieuwe vergunning te verlenen opgeschort tot een jaar nadat het besluit tot intrekking onherroepelijk is geworden.

Artikel 32

- 1 Een vergunning kan in de gevallen bedoeld in artikel 31, tweede en derde lid, door de burgemeester worden geschorst voor een periode van ten hoogste 12 weken.
- 2 Tijdens de schorsing verleent de burgemeester de vergunninghouder geen nieuwe vergunning op grond van artikel 3.

Artikel 33

Een vergunning vervalt, wanneer:

- a. sedert haar verlening onherroepelijk is geworden, zes maanden zijn verlopen, zonder dat handelingen zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning;
- b. gedurende een jaar anders dan wegens overmacht geen handelingen zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning;

- c. de verlening van een vergunning, strekkende tot vervanging van eerstbedoelde vergunning, van kracht is geworden.

Artikel 34

Een faillissement of toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen heeft ten aanzien van het krachtens artikel 31, eerste lid, onder d, of 33, onder b, intrekken of vervallen van de vergunning een opschortende werking tot het tijdstip waarop het faillissement onderscheidenlijk de toepassing van de schuldsaneringsregeling eindigt.

§ 5. Ontheffing

Artikel 35

- 1 De burgemeester kan ten aanzien van het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank op aanvraag ontheffing verlenen van het in artikel 3 voor de uitoefening van het horecabedrijf gestelde verbod, bij een in de beschikking aangewezen bijzondere gelegenheid van zeer tijdelijke aard voor een aaneengesloten periode van ten hoogste twaalf dagen, mits de verstrekking geschiedt onder onmiddellijke leiding van een persoon die:
- a. de leeftijd van eenentwintig jaar heeft bereikt;
 - b. niet in enig opzicht van slecht levensgedrag is.
- De naam van deze persoon staat op de ontheffing vermeld.
- 2 Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend; aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
- 3 Ten aanzien van een ontheffing is artikel 31, eerste lid, onder a en c, van overeenkomstige toepassing.
- 4 De ontheffing, of een afschrift daarvan, is ter plaatse aanwezig.
- 5 Een burgemeester kan naar aanleiding van een aanvraag voor ontheffingen als bedoeld in dit artikel, voor jaarlijks terugkerende identieke bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard, besluiten één ontheffing te verlenen, mits de verstrekking van zwak-alcoholhoudende drank telkenmale geschiedt onder onmiddellijke leiding van dezelfde persoon.
- 6 Met toepassing van artikel 28, eerste lid, laatste zinsnede, van de Dienstenwet is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing op de aanvraag om een ontheffing als bedoeld in dit artikel.
- 7 Een aanvraag voor een ontheffing wordt gesteld op een formulier of een elektronische informatiedrager, die bij regeling van Onze Minister worden vastgesteld.

§ 6. Overige bepalingen

Artikel 36

De burgemeester is bevoegd aan andere personen dan hen, die wonen in de ruimte, waarin in strijd met deze wet alcoholhoudende drank wordt verstrekt, de toegang tot die ruimte te ontfeggen.

Artikel 37

[Vervallen per 01-01-2013]

Artikel 38

Het is verboden ter zake van een aanvraag om een vergunning of een ontheffing onjuiste of onvolledige gegevens te verstrekken.

Artikel 39

Indien in deze wet geregelde onderwerpen in het belang van een goede uitvoering van deze wet nadere regeling behoeven, kan deze geschieden bij algemene maatregel van bestuur.

Artikel 40

Voor zover in deze wet niet anders is bepaald, kunnen ten aanzien van de onderwerpen, waarin zij voorziet, geen provinciale of gemeentelijke verordeningen worden gemaakt.

§ 7. Toezicht en handhaving

Artikel 41

- 1 Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn belast:
- a. in geheel Nederland: de bij besluit van Onze Minister aangewezen ambtenaren of andere personen.
 - b. in een gemeente: de door de burgemeester van die gemeente aangewezen ambtenaren.
- 2 Bij regeling van Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister van Justitie en Veiligheid:
- a. wordt de taakverdeling tussen de ambtenaren of andere personen, behorende tot de onderscheidene in het eerste lid bedoelde categorieën geregeld;
 - b. kunnen aanstellings- en opleidingseisen voor die ambtenaren of andere personen worden gesteld.

Artikel 42

De in artikel 41 bedoelde ambtenaren zijn bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning binnen te treden zonder toestemming van de bewoner, waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank aan particulieren wordt verstrekt of waar naar hun redelijk vermoeden zodanige verstrekking plaatsvindt.

Artikel 42a

- 1 De in artikel 41, eerste lid, onder a, bedoelde ambtenaren zijn bevoegd tot het sluiten van een verkoopovereenkomst als bedoeld in artikel 20a, vierde lid, onder verstrekking van onjuiste of onvolledige gegevens met betrekking tot hun naam, adres en leeftijd, voor zover dat voor de vervulling van hun taken dringend noodzakelijk is. Zij brengen degene die alcoholhoudende drank te koop aanbiedt of verkoopt in het kader van verkoop op afstand niet tot andere overtredingen dan waarop diens opzet reeds was gericht. Artikel 5:12, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.
- 2 De ambtenaar die gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, maakt daarvan op zijn ambtseed of -belofte een schriftelijk verslag op waarin hij vermeldt:
 - a. zijn naam of nummer en zijn hoedanigheid;
 - b. de motivering van de dringende noodzaak, bedoeld in het eerste lid;
 - c. het adres, waaronder indien van toepassing het elektronische adres, en, voor zover bekend, de omschrijving van de desbetreffende aanbieder of verkoper van alcoholhoudende drank op afstand;
 - d. de onjuiste of onvolledige gegevens die bij het verrichten van de handelingen zijn verstrekt;
 - e. de wijze waarop en het tijdvak waarin de handelingen hebben plaatsgevonden;
 - f. hetgeen tijdens het onderzoek is verricht, gebleken en overigens is voorgevallen.

Artikel 43

Van een besluit als bedoeld in artikel 41, eerste lid, onder a wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 43a

- 1 De gemeenteraad stelt uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van dit artikel voor de eerste maal een preventie- en handavingsplan alcohol vast. Vervolgens wordt dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de vaststelling van de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet publieke gezondheid, vastgesteld. Het plan kan tussentijds worden gewijzigd.
- 2 Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet.
- 3 In het plan wordt in ieder geval aangegeven:
 - a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;
 - b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
 - c. de wijze waarop het handavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
 - d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Artikel 43b

Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder dwangsom ter handhaving van artikel 2a, eerste en tweede lid.

Artikel 44

- 1 De burgemeester kan de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die een bedrijf exploiteert als bedoeld in artikel 18, tweede lid, de bevoegdheid ontzeggen zwak-alcoholhoudende drank te verkopen vanaf de locatie waar in een periode van 12 maanden driemaal artikel 20, eerste lid, is overtreden.
- 2 Onze Minister kan de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die een slijtersbedrijf exploiteert of bedrijf exploiteert als bedoeld in artikel 19, tweede lid, onder a, en die in een periode van 12 maanden driemaal artikel 20a, derde of vierde lid, heeft overtreden, de bevoegdheid ontzeggen ten aanzien van zwak-alcoholhoudende drank of sterke drank een verkoopovereenkomst te sluiten in het kader van een georganiseerd systeem voor verkoop op afstand.
- 3 De ontzegging bedoeld in de voorgaande leden wordt opgelegd voor ten minste een week en ten hoogste 12 weken.
- 4 De burgemeester en Onze Minister zijn bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van een krachtens dit artikel opgelegde ontzegging.

Artikel 44a

- 1 De burgemeester kan een bestuurlijke boete opleggen ter zake van overtreding binnen zijn gemeente van het bij of krachtens de artikelen 3, 4, 9, derde, vierde en vijfde lid, 12 tot en met 19, 20, eerste tot

en met derde lid, 22, eerste en tweede lid, 24, 25, behoudens het derde lid, 25a, eerste en tweede lid, 25b tot en met 25e, 25f, tweede lid, onder a en c, 29, derde lid, 35, tweede en vierde lid, of 38 gestelde.

- 2 In afwijking van artikel 44aa, eerste lid, onder b, kan de burgemeester een bestuurlijke boete opleggen ter zake van een overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 20, eerste tot en met derde lid, 24, derde lid, en 25g, eerste lid, gepleegd op een vervoermiddel binnen zijn gemeente indien vervoermiddelen van die aard zijn aangewezen bij gemeentelijke verordening vastgesteld krachtens artikel 25g.
- 3 De hoogte van de bestuurlijke boete wordt bepaald op de wijze als voorzien in de bijlage, met dien verstande dat de wegens een afzonderlijke overtreding te betalen geldsom ten hoogste € 100 000 bedraagt.
- 4 Overtredingen kunnen, in afwijking van het eerste lid, niet met een bestuurlijke boete worden afgedaan, indien:
- a. de overtreding een direct gevaar voor de gezondheid of veiligheid van de mens tot gevolg heeft;
- b. de in de bijlage ter zake van de overtreding voorziene bestuurlijke boete aanmerkelijk wordt overschreden door het met de overtreding behaalde economisch voordeel; of
- c. door de burgemeester toepassing is gegeven aan artikel 44, eerste lid.
- 5 De bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete vervalt, indien ter zake van de overtreding op grond waarvan de bestuurlijke boete kan worden opgelegd door de burgemeester aan de vergunninghouder schriftelijk mededeling is gedaan van het voornemen de vergunning in te trekken.
- 6 De boete komt toe aan de gemeente, waar de overtreding heeft plaatsgevonden.

Artikel 44aa

- 1 Onze Minister kan een bestuurlijke boete opleggen ter zake van overtreding van het gestelde bij of krachtens:
- a. de artikelen 2, 2a, 14a, 20a, tweede tot en met vierde lid, en 25, derde lid, waar ook te lande gepleegd;
- b. de artikelen 20, eerste tot en met derde lid, en 24, derde lid, gepleegd in of op de in artikel 1, derde lid, onder a, b en c, genoemde vervoermiddelen, legerplaatsen en lokaliteiten, die aan het militair gezag onderworpen zijn, en op luchtvaartterreinen gelegen winkels.
- 2 Artikel 44a, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 3 De boete komt toe aan de staat.

Artikel 44b

- 1 Bij algemene maatregel van bestuur wordt een bijlage vastgesteld, die bij elke daarin omschreven overtreding het bedrag van de deswege op te leggen bestuurlijke boete bepaalt.
- 2 De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.
- 3 Een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid wordt vastgesteld op voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister van Justitie en Veiligheid.
- 4 Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat bij ministeriële regeling elke twee jaar het bedrag van de op te leggen boete wordt gewijzigd aan de hand van een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen prijsindex. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels ten aanzien van de indexering worden vastgesteld. Aan de eerste volzin wordt geen gevolg gegeven indien het in artikel 44a, tweede lid, genoemde bedrag daarbij zou worden overschreden.

Artikel 44c

[Vervallen per 01-07-2009]

Artikel 44d

[Vervallen per 01-07-2009]

Artikel 44e

[Vervallen per 01-07-2009]

Artikel 44f

[Vervallen per 01-07-2009]

Artikel 44g

[Vervallen per 01-07-2009]

Artikel 44h

[Vervallen per 01-07-2009]

Artikel 44i

[Vervallen per 01-07-2009]

§ 8. Bepalingen van strafrechtelijke aard

Artikel 45

- 1 Het is personen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, verboden op voor publiek toegankelijke plaatsen alcoholhoudende drank aanwezig te hebben of voor consumptie gereed te

hebben, met uitzondering van plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt.

2 Het eerste lid is niet van toepassing op:

- a. personen van 16 of 17 jaar die dienst doen in een inrichting waarin het horecabedrijf wordt uitgeoefend, waaronder begrepen het zijn van barvrijwilliger in een inrichting in beheer bij een paracommerciële rechtspersoon;
- b. personen van 16 of 17 jaar die handelen in opdracht van een toezichthouder als bedoeld in artikel 41;
- c. personen als bedoeld in artikel 24, vijfde lid.

3 Overtreding van het eerste lid wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

4 De in dit artikel strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Artikel 45a

1 Onverminderd artikel 20, eerste lid, is het personen die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, verboden op voor publiek toegankelijke plaatsen anders dan bedrijfsmatig alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt.

2 Overtreding van het eerste lid wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

3 De in dit artikel strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

§ 9. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 46

Een wijziging van Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU 2005, L 255) gaat voor de toepassing van deze wet gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijziging uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 47

1 Het in artikel 13 gestelde verbod geldt tot een door Ons te bepalen tijdstip niet voor degene, die op 30 september 1967 feitelijk alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse en sterke drank voor gebruik elders dan ter plaatse verstrekte in een lokaliteit, waarvoor een op grond van de Drankwet (Stb. 1931, 476) verleende volledige vergunning gold, voor zover het die lokaliteit betreft.

2 Het in artikel 13 gestelde verbod geldt tot een door Ons te bepalen tijdstip voorts niet voor degene, die in een lokaliteit, waarvoor een op grond van de Drankwet (Stb. 1931, 476) verleende vergunning of verleend verlof A gold, op 30 september 1967 feitelijk alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse verstrekte en tevens bedrijfsmatig aan particulieren zwak-alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse verstrekte, voor zover het betreft het gelijktijdig in gebruik hebben van die lokaliteit voor het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse en voor het bedrijfsmatig aan particulieren verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse.

Artikel 48

Artikel 47 is van overeenkomstige toepassing voor degene, die op 1 november 1967 feitelijk een horecabedrijf of slijtersbedrijf uitoefende:

- a. met gebruikmaking van een op hem krachtens artikel 29, eerste lid, van de Drankwet (Stb. 1931, 476) overgeschreven vergunning of verlof A van een persoon, die dat bedrijf feitelijk uitoefende op 30 september 1967, of
- b. als rechtverkrijgende van een persoon als onder a bedoeld diens bedrijf voortzettend krachtens de wet van 14 april 1960 (Stb. 155).

Artikel 48a

Op besluiten van Onze Minister die genomen zijn vòòr 1 januari 2013 blijft het recht zoals dat gold tot die datum van toepassing.

Artikel 48b

1 Vergunningen en ontheffingen die zijn verleend op grond van de Drank- en Horecawet zoals deze luidde voor inwerkingtreding van dit artikel, berusten na inwerkingtreding van dit artikel op het van toepassing zijnde artikel van de Alcoholwet.

2 Diploma's die op het moment direct voorafgaand aan inwerkingtreding van dit artikel recht gaven op een SVH Diploma Sociale Hygiëne, worden erkend als bewijsstuk als bedoeld in artikel 11d gedurende de voor dat diploma afgesproken termijn.

3 Personen die waren ingeschreven in het register op grond van artikel 8, vijfde lid, zoals dat luidde voor inwerkingtreding van dit artikel, worden na inwerkingtreding van dit artikel ingeschreven in het Register sociale hygiëne.

Artikel 48c

[Wijziging(en) op nader te bepalen datum(s); laatste bekendgemaakt in 2021. Zie het overzicht van wijzigingen]

- 1 Ten aanzien van degene die rechtmatig het horecabedrijf of slijtersbedrijf uitoefent in een inrichting waarvoor een op grond van de artikelen 40, 43 of 44 van de Drank- en Horecawet zoals deze luidde voor 26 mei 2000 verleende ontheffing geldt, blijft de ontheffing gelden. Voornoemde ontheffing geldt ook voor degene die de uitoefening van het bedrijf in die inrichting rechtsgeldig voortzet. Het in de eerste volzin bepaalde geldt niet als er een onderbreking van de bedrijfsuitoefening is geweest gedurende een periode van langer dan een jaar. Ten aanzien van ontheffingen verleend voor een bepaalde tijd vervallen de aan die ontheffing verbonden tijdsbeperkingen. Dit lid vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende volzinnen verschillend kan worden vastgesteld.
- 2 Artikel 9 geldt niet ten aanzien van inrichtingen zolang daarvoor een vergunning geldt die is verstrekt vóór 26 mei 2000.
- 3 Artikel 29 is niet van toepassing op de op 26 mei 2000 geldende vergunningen.

Artikel 48d

- 1 De eisen gesteld bij of krachtens artikel 8, derde lid, en 11d, tweede lid, ten aanzien van sociale hygiëne gelden niet ten aanzien van personen die op 1 januari 1996 als bedrijfsleider of beheerder stonden vermeld op een krachtens de Drank- en Horecawet geldende vergunning.
- 2 De eisen gesteld bij of krachtens artikel 8, derde lid, en 11d, tweede lid, ten aanzien van sociale hygiëne gelden voorts niet ten aanzien van personen die op 1 januari 1996 voldeden aan de krachtens artikel 7 van de Drank- en Horecawet zoals die luidde voor 1 januari 1996, gestelde eisen van handelskennis of beschikten over een ontheffing van die eisen of van de eisen van vakbekwaamheid als bedoeld in artikel 42 van de Drank- en Horecawet zoals die luidde voor 1 januari 1996, en die binnen een jaar na dat tijdstip een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Drank- en Horecawet zoals die luidde voor 1 januari 1996 hebben ingediend.

Artikel 49

Deze wet wordt aangehaald als: Alcoholwet.

Origineel slotformulier en ondertekening

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk , 7 oktober 1964

JULIANA.

De Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid,

G. M. J. VELDKAMP.

De Staatssecretaris van Economische Zaken

J. A. BAKKER.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.

Uitgegeven de dertigste oktober 1964.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.